

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

To get free Live Classes,
Materials Scan this QR Code &
Download our Adda247 App

03 एप्रिल 2024

राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय बातम्या

उष्णकटिबंधीय चक्रीवादळ

संदर्भ:

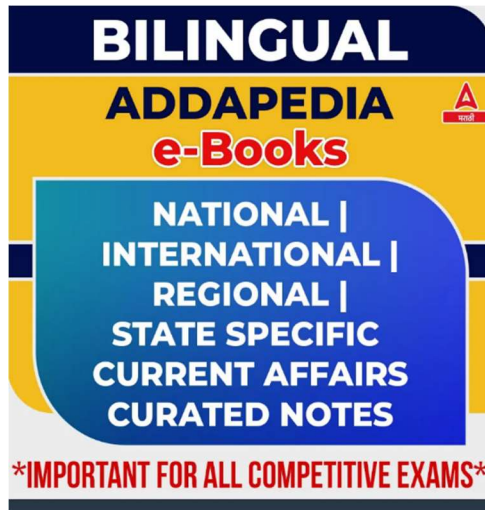
- प्रोसिडिंग्ज ऑफ द नॅशनल अॅकॅडमी ऑफ सायन्सेसमध्ये नुकत्याच प्रकाशित झालेल्या एका शोधनिबंधात सॅफिर-सिम्पसन (एसएस) पवन स्केलमध्ये बदल करण्याचा प्रस्ताव मांडण्यात आला होता.
- सूचवलेल्या बदलामध्ये श्रेणी 5 ला 252 ते 309 किमी/तास दरम्यान वारेच्या वेगाशी जोडणे समाविष्ट आहे, त्यासोबतच 309 किमी/तास पेक्षा जास्त वारेच्या वेगांसाठी नवीन श्रेणी 6 ची भरपड आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- प्रदेशानुसार उष्णकटिबंधीय चक्रीवादळांना चक्रीवादळ किंवा टायफून असेही म्हणतात.
- उष्णकटिबंधीय चक्रीवादळ हे वेगाने फिरणारे वादळ आहे जे उष्णकटिबंधीय महासागरांवर सुरू होते आणि ते वेग, आकार आणि तीव्रतेमध्ये बदलू शकतात.
- भूकंपानंतर उष्णकटिबंधीय चक्रीवादळे हे दुसरे सर्वात धोकादायक नैसर्गिक धोके आहेत.

सॅफिर-सिम्पसन (SS) वारा स्केल

- सॅफिर-सिम्पसन हरिकेन विंड स्केल हे केवळ चक्रीवादळाच्या जास्तीत जास्त निरंतर वाऱ्याच्या वेगावर आधारित 1 ते 5 रेटिंग आहे.
- हे प्रमाण इतर संभाव्य प्राणघातक धोके जसे की वादळाची लाट, पावसाचा पूर आणि चक्रीवादळ विचारात घेत नाही.

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

आरबीआयचे 90 वे वर्ष साजरे होत आहे

संदर्भ:

- रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया (RBI) ची स्थापना **RBI कायदा, 1934** अंतर्गत करण्यात आली आणि 1 एप्रिल 1935 रोजी तिचे कामकाज सुरू झाले. या वर्षी तिचा 90 वा वर्धापन दिन आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- एक संस्था म्हणून रिझर्व्ह बँकेची उत्क्रांती **भारतीय अर्थव्यवस्थेच्या विकासाशी** जवळून जोडलेली आहे.
- नियोजन कालावधीत दुर्मिळ संसाधनांच्या वाटपाशी संबंधित असलेली **मध्यवर्ती बँक** असल्याने, रिझर्व्ह बँकेने बाजार अर्थव्यवस्थेला सक्षम बनवले आहे.
- दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी संहिता (IBC) लागू करणे आणि लवचिक चलनवाढ लक्ष्यीकरणाचा अवलंब करणे हे पाथ-ब्रेकिंग संरचनात्मक सुधारणा आहेत.
- RBI@100 कडे वाटचाल करत, रिझर्व्ह बँक **स्थिर आणि मजबूत आर्थिक प्रणाली सुनिश्चित करण्यावर लक्ष केंद्रित करते** जी आपल्या देशाच्या आर्थिक प्रगतीसाठी आधारस्तंभ म्हणून काम करेल.

बद्दल:

- भारतीय चलन आणि वित्तविषयक रॉयल कमिशनच्या शिफारशीनुसार 1 एप्रिल 1934 रोजी रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया (RBI) ची स्थापना करण्यात आली.
- देशाची आर्थिक स्थिरता राखणे हे त्याचे प्राथमिक ध्येय आहे. 1 एप्रिल 1935 रोजी सर ऑस्बोर्न स्मिथ हे पहिले गव्हर्नर असताना ऑपरेशन सुरू झाले.
- RBI ने आजपर्यंत 26 गव्हर्नर पाहिले आहेत**, ज्यात शक्तीकांता दास सध्या ऑक्टोबर 2021 पासून गव्हर्नर म्हणून काम करत आहेत.
- सुरुवातीला **कोलकाता येथे असलेले केंद्रीय कार्यालय 1937 मध्ये मुंबईत** हलविण्यात आले.

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

आंतरराष्ट्रीय मिलेट वर्षाचा समारोप

संदर्भ:

- अन्न आणि कृषी संघटना (FAO) ने अलीकडेच रोममधील मुख्यालयात आंतरराष्ट्रीय मिलेट वर्ष (IYM) 2023 च्या समारोप समारंभाचे आयोजन केले होते.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- वर्षभरात, या उत्सवाने मिलेटचे पौष्टिक फायदे, प्रतिकूल हवामानात त्यांची अनुकूलता आणि शाश्वत बाजारपेठ संधी निर्माण करण्यात त्यांची भूमिका यावर प्रकाश टाकला.
- मिलेट हे गवत कुटुंबातील लहान-दाणेदार, वार्षिक, उबदार हवामानातील तृणधान्ये आहेत.
- भारतात ज्वारी (ज्वारी), बाजरी (मोती मिलेट) आणि नाचणी (फिंगर मिलेट) हे महत्त्वाचे मिलेटची लागवड केली जाते.
- कमी पर्जन्यमानामुळे आणि जमिनीची सुपीकता कमी असल्यामुळे ही पिके अर्धशून्य उष्ण कटिबंधात विशेष महत्त्वाची आहेत. प्रमुख तृणधान्य पिकांच्या तुलनेत, मिलेटमध्ये पोषक तत्वांचे प्रमाण जास्त असते आणि ते दुष्काळ आणि तीव्र हवामानास सहनशील असतात.

ह्यूम एआय

संदर्भ:

- ह्यूम AI हा एक प्रगत संवादात्मक AI चॅटबॉट आहे जो त्याच्या सहानुभूतीपूर्ण लार्ज लॅंग्वेज मॉडेल (eLLM) द्वारे समर्थित आहे.
- न्यू यॉर्क-आधारित स्टार्टअप ह्यूम AI ने भावनिक बुद्धिमत्तेसह पहिला व्हाइस एआय लॉन्च केला जो वापरकर्त्यांच्या भावनिक कल्याणासाठी संभाषणे निर्माण करू शकतो.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- पारंपारिक एआयच्या विपरीत, ह्यूम वेगवेगळ्या भावना समजून घेण्यासाठी शब्दांमागील आवाजाच्या स्वरांवर जोर देतो.
- मानवासारखी संभाषणे निर्माण करण्यासाठी ते प्रशंसा, आराधना आणि निराशा यासह 23 वेगवेगळ्या भावनांचे अनुकरण करू शकते.
- चॅटबॉटला जगभरातील लाखो मानवी संभाषणांमधील डेटावर आवाजाचे स्वर, मानवी प्रतिक्रिया आणि भावना समजून घेण्यासाठी प्रशिक्षण दिले जाते.
- वापरकर्त्यांच्या भावनिक स्थितीवर आधारित प्रतिसाद रिअल-टाइममध्ये ऑप्टिमाइझ केले जातात.

फायदे आणि अर्ज:

- ह्यूमचे उत्पादन रोबोटिक्स, हेल्थकेअर आणि वेलनेस यांसारख्या विविध क्षेत्रात त्याच्या संभाव्य उपयोगांसाठी ओळख मिळवत आहे.
- ह्यूम च्या eLLM द्वारे समर्थित AI सहाय्यक केवळ संभाषणातच गुंतू शकत नाहीत तर दैनंदिन कामांमध्ये देखील मदत करू शकतात.
- हे तंत्रज्ञान AI सहाय्यकांसाठी वापरकर्त्यांच्या निराशा समजून घेण्यासाठी, खरा भावनिक आधार देण्याची आणि तक्रारींबद्दल सहानुभूती दाखवण्याची शक्यता उघडते, असे उद्योग तज्ञांचे मत आहे.

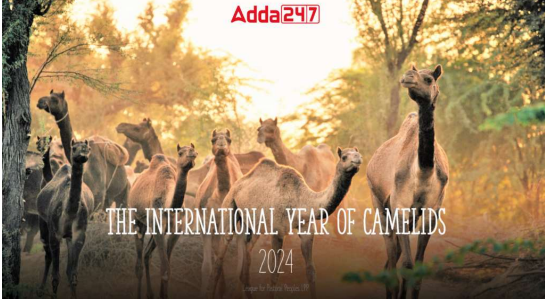

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

कॅमेलिड्सचे आंतरराष्ट्रीय वर्ष

संदर्भ:

- UN ने 2024 हे कॅमेलिड्सचे आंतरराष्ट्रीय वर्ष म्हणून नियुक्त केले आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- हे प्राणी, उंट, लामा, अल्पाकास, विकुना आणि ग्वानाकोस, जगभरातील कोरडवाहू आणि पर्वतीय रेंजलँड परिसंस्थेमध्ये राहणाऱ्या लाखो कुटुंबांच्या, विशेषतः पशुपालकांच्या जीवनात महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावतात.
- परिसंस्था संरक्षण, जैवविविधता संवर्धन, अन्न सुरक्षा आणि हवामान बदल अनुकूलन यामध्ये उंटांच्या महत्त्वाच्या भूमिकेबद्दल सार्वजनिक आणि धोरणकर्त्यांमध्ये जागरूकता वाढवणे हे या वर्षाचे उद्दिष्ट आहे.
- कॅमेलिड्सच्या आंतरराष्ट्रीय वर्षासाठीचा ठराव बोलिव्हियाने प्रस्तावित केला होता आणि 17 ऑक्टोबर 2017 रोजी UN जनरल असेंब्लीमध्ये लॅटिन अमेरिकन अँड कॅरिबियन देशांच्या (GRULAC) देशाचे अध्यक्ष इक्वाडोर यांनी सादर केला होता.
- FAO (UN फूड अँड अॅग्रीकल्चर ऑर्गनायझेशन) च्या शिफारसीनुसार हा ठराव मंजूर करण्यात आला.
- सप्टेंबर 2023 मध्ये शाश्वत पशुधन परिवर्तनावरील FAO परिषदेदरम्यान "ट्रुवर्ड्स द इंटरनॅशनल इयर ऑफ कॅमेलिड्स: पस्पेक्टिव्ह अँड चॅलेंजेस" या साइड इव्हेंटमध्ये IYC च्या व्हिज्युअल ओळखीचे अनावरण करण्यात आले.
- FAO ने 4 डिसेंबर 2023 रोजी रोम, इटली येथे IYC 2024 अधिकृतपणे लाँच केले.
- आंतरराष्ट्रीय उंट वर्ष (IYC) 2024 च्या निमित्ताने आयोजित पहिला आंतरराष्ट्रीय कार्यक्रम म्हणजे "उंट पशुपालन क्षेत्रावरील आंतरराष्ट्रीय कार्यशाळा" होती. ही कार्यशाळा 5 ते 10 जानेवारी 2024 दरम्यान, राजस्थान, भारत येथील सादडी येथे पार पडली. या कार्यशाळेचे आयोजन लोकहित पशु-पालक संस्थान (LPPS), लीग फॉर पास्टोरल पीपल्स (LPP) आणि गोडवार उंट पशुपालक दुग्ध उत्पादक संघटना यांनी केले होते.

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

कच्छथीवू बेट विवाद

संदर्भ:

- पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या सोशल मीडियावरील ताज्या वक्तव्यामुळे कच्छथीवू बेट श्रीलंकेला हस्तांतरित करण्यासंबंधीचा वाद पुन्हा उफाळून आला आहे.

पार्श्वभूमी:

- भारत आणि श्रीलंका यांच्यामध्ये पाल्क सामुद्रधुनीमध्ये स्थित कच्छथीवू या लहान, निर्जन बेटाची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, विशेषतः तामिळनाडूमध्ये, त्याच्या राजकीय महत्त्वामध्ये गुंतागुंत वाढवते.

बद्दल:

- 285 एकर बेट असलेले कच्छथीवू हे मध्ययुगीन काळापासून वादाचा मुद्दा आहे, जाफना राज्य, रामनाद जमीनदारी यासह विविध घटकांच्या नियंत्रणातून संक्रमण होत आहे आणि अखेरीस ब्रिटीश राजवटीत मद्रास प्रेसिडेन्सीचा भाग बनले आहे.
- भारत आणि श्रीलंका या दोन्ही देशांनी त्यावर दावा केल्याने त्याच्या मालकीवरील विवाद 20 व्या शतकापर्यंत कायम राहिले.
- 1974 मध्ये, तत्कालीन पंतप्रधान इंदिरा गांधी यांनी, भारत-श्रीलंका सागरी कराराचा एक भाग म्हणून, श्रीलंकेवरील कच्छथीवूवरील भारताचा दावा सोडला.
- तामिळनाडूशी सल्लामसलत न करता हा निर्णय अनेकांना एकतर्फी वाटला, त्यामुळे निदर्शने झाली.
- भारतीय मच्छिमारांना बेटावर प्रवेश देण्याच्या तरतुदी असूनही, मासेमारीच्या अधिकारांसंबंधीचे मुद्दे संदिग्ध राहिले, ज्यामुळे भारतीय आणि श्रीलंकन मच्छिमारांमध्ये सतत तणाव निर्माण झाला.

Copyright © by Adda247

All rights are reserved. No part of this document may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior permission of Adda247.